

Qazaxstann ticart mqsdlri v Cnubi Qafqaz Iklrinin rolu Thlil

Qazaxstan Azrbaycan v Grcstann potensiallarndan istifad etmkl beynlxalq ticartd z payn .artirmaa, rqi Avropa v nhayt, btn Avropa il thlksiz laq yaratmaq ardncadr

AranNews - Keccedil;mi sovet respublikalar arasnda demk olar ki, Qazaxstan karbohidrogen v mineral ehtiyatlarna gör nisbtdn daha inki af etmi iqtisadiyyata malikdir v el buna gör d beynlxalq kanallarda güclü bir itirak ardncadr. Bel ki, Qazaxstan hökumt rsmilrinin sözlrin gör, korona epidemiyasna v xarici siyastd yaranan yeni vziyytin baxmayaraq, Qazaxstan razisindn tranzit d daxil olmaqla, damalarn hcmi artr. Xüsusil d, 2022-ci ilin yanvar-fevral aylarnda ötn ilin müvafiq dövrü il müqayisd Qazaxstanda dmir yolu .damalarnn hcmi 10% artaraq 70,8 milyon tona çatb Hmccedil;inin qeyd olunan dövrü tranzit yükdamalarn hcmi 20% artaraq 4 milyon tona çatb v konteyner tranzitinin hcmi is 174,7 min .TEU, tqribn 12% artb

Ccedil;in v Avropa arasnda illik konteyner tranzitinin hcmi yax tendensiya& nümayi etdirir v 2021-ci ild 732.000 TEU-ya yükslib. Ümumilikd, ötn il Qazaxstan razisindn bir milyondan çox konteyner v ya 23,8 milyon ton tranzit yük keccedil;ib. Qeyri-sabit geosiyasi v iqtisadi raitl laqdar, hmccedil;inin tranzit v yüklrin Avropaya danmasnn azalmasnn qarasn almaq mqsdl Qazaxstanda alternativ marrutlar .yaradlb

Hazrda Azrbaycan v Gürcüstan razisindn keccedil;n Transxzr v TRASEKA beynlxalq transsrhd marrutlar il yüklrin danmas istiqamtind ilr aparlr. Buna gör d ölk daxili damalarda vahid tariflrin müyyin edilmsin imkan verck mütrk faliyytin yaradlmas il bal razlamalar ld .olunub

Qazaxstann ticart mqsdlri

Qazaxstan dmir yolu damalarnn hcmini 420 milyon tona, tranziti 24,5 milyon tona, konteyner tranzitini is 1 milyon 100 min TEU-ya çatdrma planladrr. Bu gün tranzit yüklrin txminn 90%-i dmir yolu vasitsil danr v 2025-ci il qdr tranzit damalarn hcmini 30 milyon tona çatdrmaq planladrlr. Buna gör d, 2025-ci il qdr dmir yolu nqliyyat sahsind potensialn artrlmas üçün üç sas infrastruktur layihsi hyata .keccedil;irilmlidir

lk layih “Dostik-Moinat”dr. , Bu layihnin hyata keccedil;irilmsi Çin v Avropa arasnda tranzit damalarn hcmini artracaq, bu sektorun mliyyat imkanlarn 5 dfy qdr çoxaldacaq v damalarn sürtini sutkada .1500 km- qdr artracaq

kinci layih is “Darbaza – Maktaaral”dr. Mrkzi Asiya .öklrin tranzit msafsini, elc d Özbkistana çx azaldr Uuml;çüncü layih is “Almat Stansiyasnn Dolama& Dmir Yolu” layihsidir. Almat habn 30% boaltmaa v çatdrma .müddtini 24 saata endirmy imkan verir

Eyni zamanda, Qazaxstann infrastrukturu tbii ki, modernldirm v tikinti yolu il hll edil biln problemlrl üzlir. Qeyd etmk lazmdr ki, yuvarlanan avadanlqlarn

anmas hr il artr v ticart dniz donanmasnn olmamas is dniz logistika infrastrukturunun tam yüklnmsin imkan vermir. Tranzit v nqliyyat potensialn aktivdirmk üçün srhd keçidrind inzibati manelri azaltmaq v Qazaxstann nqliyyat infrastrukturunun imkanlarn artrmaq .lazmdr

Yuxarda göstrilnlr saslanaraq, Qazaxstann Ba naziri lixan smaylov dövlt qurumlarnn v milli irktlrin rhbrlrin göstri verdi ki, Transxzr beynlxalq nqliyyat marrutu üzr mliyyatlarn sabitliyini, elc d Qazaxstann igüzar dairlri üçün inteqrasiya olunmu rqbət davaml .tarifin qbuluna minlik yaratsnlar

Cnubi Qafqazn rolu

Ukrayna münaqisin v Rusiyaya qar iqtisadi sanksiyalara diqqt etmkl, Qazaxstan indi Cnubi Qafqaz yolu il Rusiyadan yan keçmyin yolunu .axtarr

slind, Qazaxstan Ukrayna münaqisin gör Rusiyaya qar ttbiq etdiyi beynlxalq sanksiyalar sbbindn ixracn v tranzitini alternativ yollarla Cnubi .Qafqaza yünltmy çalr

Bel ki, Qazaxstan Ba nazirinin ofisi elan etdi: “Hazrda Azərbaycan v Gürcüstan razisindn keçn Transxzr v TRASKA beynlxalq marrutu üzr yüklrin danmasnn istiqamtIndirilmsi üzr ilr ;aparlr.”

Qazaxstann snaye v infrastrukturun inkiəf naziri Kairbek Uskenbayev d bundan vvl Azərbaycan, Gürcüstan v Türkiy il Orta dhliz kimi tannan .TTIR adl mütrk müssisnin yaradlmas bard razln ld edildiyini bildirib Cnub-rqi Asiya v Çindn balayan Transxzr beynlxalq nqliyyat marrutu Qazaxstan, Xzr dnizi, Azərbaycan v Gürcüstandan keçrk digr Avropa öklrin çatr. Bu koridorun müntzm marrutuna Gürcüstann Qara dnizdki Batumi v Poti limanlar daxildir v Gürcüstan Dövlt Dmir Yolu bu marrutun koordinasiya .komitsinin daimi üzvüdür

Buna gör d Azərbaycan, Qazaxstan v Gürcüstan Transxzr Beynlxalq Nqliyyat Marrutunun (TTR) inkiəf üçün birg müssis yaradacaqlar. Bundan lav, Qazaxstan Transxzr beynlxalq tranzit marrutu üzr Azərbaycan v Gürcüstana damalarn hcmni artrmaq niyytinddir. Ümumilikd bu marrutla ild 10 milyon tona qdr .yük, o cümldn 200 min konteyner daya bilr

Bununla laqdar 2022-ci il martn sonunda Azərbaycan Respublikas, Gürcüstan, Qazaxstan v Türkiy arasnda “rq-Qrb Transxzr dhlizi haqqnda” dördtrfli sazi imzaland. Bu saziin mqsdı dörd öklknin beynlxalq nqliyyat sistemin inteqrasiya potensialn güclndirmkdir. Bu müqavil Avropa v Asiya arasnda rqbətdavaml nqliyyatn inkiəfnda Bak-Tbilisi-Qars dmir yolunun roluna yünlib v bu xttn gücünü artrmaq üçün tikinti ilrinin baa .çatdrilmasnn vacibliyin iar edir

Ona gör d bu sazi Aktau/Kurik-Bak-Tbilisi-Qars nqliyyat marrutunun tranzit-logistika potensialnn inkiəf mqsdil hyata keçirilir v tariflrl bal .narəhatlqlar hll edilir

Ntic

Yaranm vziyyti nqr alaraq, Qazaxstan Azrbaycana nqliyyat axnn artrmaa ¸alr. slind, Qazaxstan Azrbaycan v Gürcüstana beynlxalq Transxqr nqliyyat marrutu üqr damalarn hcmni artrmaq niyytinddir ki, bellikl, Qazaxstann yüklrinin danmas, elc d müntzm ixrac prosesi .(hm dmir yolu, hm d dniz liman il) il bal ticart narahatqlarna cavab ver bilsin Hazrda yüklrin Avropa öklrin fasilsiz danmasn tmin etmk ü¸ün Azrbaycan v Gürcüstan üqrindn Transxqr beynlxalq marrutu üqr – Bak, Batumi v Poti limanlarna yükdamalarnda artm müahid olunur. Tbi ki, 2014-cü ilin fevralnda Azrbaycan, Qazaxstan v Gürcüstann mühüm yük damalar rsmilrinin mkdal il yaradlm Transxqr Beynlxalq Nqliyyat Dhlizi Ukrayna, Rumniya v Polaya da genilmey ¸alr. Bu marrut ¸inin Lianyungang hrindn balayr, Qazaxstan, Xqr dnizi, Azrbaycan, Gürcüstan v Türkiydn ke¸rk Gürcüstann .Qara dniz limanlar v ya Bak-Tbilisi-Qars dmir yolu il Avropaya ¸atr ¸inin Kmr v Yol Tbbüsünd Transxqr nqliyyat marrutu vahid& ticart dhlizi kimi vacibdir. 6500 kilometrlik dhliz ticart, investisiya v regional infrastrukturu güclndirmkl Orta Asiya v Qafqazn inkiafna v .¸i¸klmsin töhf verck Buna gör d Qazaxstan Azrbaycan v Gürcüstann imkanlarndan istifad edrk beynlxalq ticartd öz payn artrmaa, rqi Avropa v nhayt, .bütün Avropa il thlüksiz laq qurmaa ¸alr Tohid Vrstan, Cnubi Qafqaz iqtisadi mslri üqr ekspert